

Убэлэй харануудта адууна мөлхөнгө ашга шэмэ эхээр абха, зэвэ хоолой зүйлүүдүүд гүрэндэ элбэгээр худалдахын тула буй мэлшэдэй дунда бүхэосоо социалист мурьсоо дэлгэрүүлэх тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министруудай Советэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолы манай Тунхээй районий ажалшад малшад үнэн зүрхэн-нөө найшаан угажа, хүсэн дээрээ хүсэн нэмэн хүдэлжэ байна.

7355 тонно сенаж, 45344 тонно силос дарайн. Энэманай урда жэлэйхишээ үшөө үлүү ехэ тэмээл болоно. Ухар малые эдэлүүлгыг найнаар эмхидхэн, иланганга үбнэ тэжээлыг буйлуулжа, амта шэмэ эхэтэй, арбан

юм. Гансал «Восточные Саяны» колхоз болон Саянайн совхоз тус тустай 1600 ба 1500 центнер хү тэжээлөө доогуур тушаажа, бүхэ райононгоо тэжээл дүүргэлгыг гэдэргэнь татаба. Гэбэшье үнэгэрлэж жэлэй

Мүн шэнэ жэлэй эхиндээ хү хаалине дээшлүүлхэ арга боломжо ажынуудта бини. Мүнөө үнэн олоороо тугаллажа байна. Ганса январь хардад 1000 шаху тугал абтахаар хүлэдгэнэ. Гэхэтэй хамта, зарим ажынуудта хүнэинь

цион гэхэ гү, али сэбэр агаарта ябуулах хүдэлмэринэ зон-боор эмхидхээ гэхэ зон шухала. Энээнхээ урид манай ажынуудтай олонхи фермээ хүдэлжэ үнэгэд бүхэлдэ үзэр соо хотондоо хаялгалтай, уяанда бэйлгэдэ байгаа гэхэ гү,

римые наринаар сахиха эрилтэ табигдана. Мүнөө пэртин райкомой болон гүйсэхкомой хүдэлмэрлэгшэдөө эхлээд, колхоз болон совхозуудай хүдэлмэрлэгшэдэй, мэргэжлэтэй, мүн буйш шэфүүдэй анхрал нийтын малай үзэлжэлгэдэ сум худалдаадад байна. Тэднээр дажа абтан фермэ бүхэндэ саг үргэлжэ оожо, хүдэлмэринь, ажаллажы журамые харна, малшэдтэй сугтаа ажалдан гарана, сугтаа харина. Зоной дунда нийтэ политическэ, ойлгууламжын болон эмхидхэлэй хүдэлмэрин үндэр жэмжэндэ табигдаа гэхэд алдуу болохогүй.

Манай районий хаалишад, малшад сагаан эдэ эхээр абха, гүрэндэ худалдаа та-лаар байгаа онингоо, мүн буйш табан жэлэнгээ тус-тусыг амплетатайгаар дүүргэ-хын тула булта оролдон ажаллана.

Ингээд эрхэдээ, мал ажалда хабаатай бүхэ хүдэлмэ-рилгэгшэдэй урда айхбаар харюусалгалтай, ехэше зорилго табигдана гэжэ манай районийнхэн най ойлгоно. Тимжээ түбхын туррун үбэлжээлэ эмхитэй найнаар үн-гэрлэжэ, бүхэ адууна малаа гарза хорлоогүйгөөр ондо оруулха, мал ажалал про-дуктуудые, иланганга хү ша-даал наа эхээр абха, гүрэндэ элбэгээр худалдажа, энэ жэлэй, мүн буйш табан жэл-лэй тусыбые амжалтагаар дүүргэхэ жэмжэнүүдые аб-на.

Мүнөө гол түлээ хү хаали нэгшые доошолуулхэгүй, тэ-рэнине гүрэндэ худалдажа тус-бые заагагүй дүүргэхын тула районий олонхи колхоз, совхо-зууд бини байн арга боломжо-нуудаа элүүлэн хүдэлжэ гэдэ эхлээдэ байна. Гэжэ энэ жэлдэ манай олонхи ажынуудта адууна малые мүү бэшээр үбэлжүүлхэ тэ-жээл (үбэн, силос, сенаж) янала бини. Ушар имжээ хү хаалине доошолуулха ямар-шые шалтаган ажынуудта үгы, Бусад районуудаа найн эрхэ байдлтайн гэхээр байна. Жышээлхэдэ, манай колхоз, совхозууд бүхыдөө

хуушын үдэрүүдтэ бүхэ хү-дээсэ гаргажа, бүхэ районоороо хү хаажа, гүрэндэ худалдажа тусбөө дүүргэхын тула бул-та горитонхон оролдолто гар-гахан байнади. Тимжээ гү-рэндэ үргүйгэ гаража шадаа-бди.

Урзанда жэлэй дүн-гөөр колхоз, совхозуудта най-ман хаалишад үнэн бүринөө 3000 килограммхаа дээш хү хаанан байгаа. Харин үн-гэрхэн жэлэй дунгөөр арба хайса гаран хаалишад энэ жэмжэндэ хүрэнхэй.

Тэзд хү хаалина үшөө эхээр дээшлүүлхын тула ямар хэм-жээндэ абхажа байнади. Нэг-дэхээр, колхоз, совхозууд хаагдажа байн үнэгэдхээр рационалине эмээгээ. Жышээл хэдэ, үнэн бүхэндэ үдэртэ 20-25 килограмм силос, 10-15 килограмм сенаж, 3-3,5 килограмм тарга талханай зүйл үггэнэ, голоомоо үнэн бүхэндэ найман килограммаар хуаарилжа, жэмжэлэн хэр-шэдэ, талханай буйлуулжа үгэдэ юм. Энээнхээ гадна, малай үбнэ тэмээл соо ми-неральна зүйлүүдэ, мочевинэ колхозидоно. Мүн нарһанай шэлбүүнэ зөөжэ үгэдэж бо-лоно. Энээнэй аша үрэ яхала харагдажа эхилээ. Үдэр хоно ошохо тума хү хаали харгаа бэсэ дээшлэнэ.

Унэгэдэй хү шэмые дээш-лүүлхэ хэрэгтэ тэдэнэй мо-аля үгышые хаа бүхэли үдэр-төө тэдэнэ газраа байлгаха ушар үсөөн бэшэ тохолодо-дог хэн. Энээнэй алишые ушарта таарахагүй байһанинэй эли. Мүнөө бизэ энэ хэрэгые шанга хиналгада абхайбди. Фермэнууд үнэгэдэ үдэрнын газраа гаргажа, 1,5 — 2 километр туршада ябуулна, хоёр часай туршада сэбэр агаар амилиулна, сэнгүүлнэ. Энэнь хү хаалинда янхала найнаар нүүлэнэ бшуу.

Хэнэшые мэдэхээр, үбэл-жэлгын, тэрэ тоодо хү хаалин хуби заяан хүнүүдэй—хаалишад. Малшадэй хүсэл оролдолгоор лэ шидхэгдэхэ байһанинэй элитэ. Тимжээ малшадэй ажынуудада анхш-рал хандуула, тэдэние бүхэ хэрэгтэй юмээр хангажа хэрэгтэ ехэ анхрал хандуу-лагдана. Фермэ бүхэндэ үлээн булангууд найнаар түхээрэг-дэнэ. Хаалишад үлгөрөөнэй ба, үдэшыннэй фермэдэ саялагда боло. Тэдэнэртэ үдэр бүхэнэй даабрине найнаар ойлгуулжа үгээ туса анхрал табигдана. Ажал-лайн эрхэ байдл найма-руулагдана, хүдэлмэрин гү-

Хүнүүдэйл оролдолго хэшээлнээ

болгожо, тааруу зүб рачион табгад байгаа наа, мүн хаалишад, малшадэй үдэр бүрин хүдэлмэринэ, ажалын эрхэ байдлыг найжаруулбал, нарин ягта журамтай болго-бол, хүнэй эхээр абха арга боломжо манайдэ гүйсэд бини. Түүрү фермэнууд, эрхим малшад эмэнине бодотгоор гэр-шэлнэ. Тусхайлбал, «Маяк» колхозой Гужарбай, «Сибиряк» колхозой Зарин, Елов-кин ба Аналигай, «Восточные Саяны» колхозой Хуурай-нубгай, Тунхээй совхо-зоой Тайгергай болон Мо-гой-Горхоной фермэнууд энэ талаар найн жэмээ харуула. Олохон фермэнууд хү хаажа болон гүрэндэ худалдажа жэлэй тусыбые дүүргэхэн тухай-гаа үни хада элхдэнхэй.

Урзанда жэлэй дүн-гөөр колхоз, совхозуудта най-ман хаалишад үнэн бүринөө 3000 килограммхаа дээш хү хаанан байгаа. Харин үн-гэрхэн жэлэй дунгөөр арба хайса гаран хаалишад энэ жэмжэндэ хүрэнхэй.

Тэзд хү хаалина үшөө эхээр дээшлүүлхын тула ямар хэм-жээндэ абхажа байнади. Нэг-дэхээр, колхоз, совхозууд хаагдажа байн үнэгэдхээр рационалине эмээгээ. Жышээл хэдэ, үнэн бүхэндэ үдэртэ 20-25 килограмм силос, 10-15 килограмм сенаж, 3-3,5 килограмм тарга талханай зүйл үггэнэ, голоомоо үнэн бүхэндэ найман килограммаар хуаарилжа, жэмжэлэн хэр-шэдэ, талханай буйлуулжа үгэдэ юм. Энээнхээ гадна, малай үбнэ тэмээл соо ми-неральна зүйлүүдэ, мочевинэ колхозидоно. Мүн нарһанай шэлбүүнэ зөөжэ үгэдэж бо-лоно. Энээнэй аша үрэ яхала харагдажа эхилээ. Үдэр хоно ошохо тума хү хаали харгаа бэсэ дээшлэнэ.

Унэгэдэй хү шэмые дээш-лүүлхэ хэрэгтэ тэдэнэй мо-али үгышые хаа бүхэли үдэр-төө тэдэнэ газраа байлгаха ушар үсөөн бэшэ тохолодо-дог хэн. Энээнэй алишые ушарта таарахагүй байһанинэй эли. Мүнөө бизэ энэ хэрэгые шанга хиналгада абхайбди. Фермэнууд үнэгэдэ үдэрнын газраа гаргажа, 1,5 — 2 километр туршада ябуулна, хоёр часай туршада сэбэр агаар амилиулна, сэнгүүлнэ. Энэнь хү хаалинда янхала найнаар нүүлэнэ бшуу.

Хэнэшые мэдэхээр, үбэл-жэлгын, тэрэ тоодо хү хаалин хуби заяан хүнүүдэй—хаалишад. Малшадэй хүсэл оролдолгоор лэ шидхэгдэхэ байһанинэй элитэ. Тимжээ малшадэй ажынуудада анхш-рал хандуула, тэдэние бүхэ хэрэгтэй юмээр хангажа хэрэгтэ ехэ анхрал хандуу-лагдана. Фермэ бүхэндэ үлээн булангууд найнаар түхээрэг-дэнэ. Хаалишад үлгөрөөнэй ба, үдэшыннэй фермэдэ саялагда боло. Тэдэнэртэ үдэр бүхэнэй даабрине найнаар ойлгуулжа үгээ туса анхрал табигдана. Ажал-лайн эрхэ байдл найма-руулагдана, хүдэлмэрин гү-

Ф САВЕЛЬЕВ, Тунхээй райгүсэхкомой түдөө ажлын үргэлэрин начальник.

Линварин ян гэмэ хүйтэ-нэй үе. Үлгөөгүүр тооһорон, манатаад байһанаа, үдэ багта угаржа, наранай гэрэл са-ханда тухадаа нодэ хар-гаана.

Эгээл энэхэн үдэ Лени-нэй нэрэмжэтэ колхозой нэгэдэн отдаленин буруу, хашарагуудай үбэлжэжа бай-хан газарта хүржэ эрбээб-ди. Ута сагаан байранууд жэ-рылдэнэ.

Хэри гаран жээдэ малай хойноһоо лаяка, хүйтэн ха-луннине янала үзэхэн энэ эхэнэрэй найхан сэдхэлые сэгнэхээр даа. Мүнөөшье тэрэнэй ажаллажа байн гүдүртын байра хуушаржа, һуушынгээ үбэлжэлгэ үнгр-гэжэ байн гэжэ ойлгохоор.

Урзанда жэлэй дүн-гөөр колхоз, совхозуудта най-ман хаалишад үнэн бүринөө 3000 килограммхаа дээш хү хаанан байгаа. Харин үн-гэрхэн жэлэй дунгөөр арба хайса гаран хаалишад энэ жэмжэндэ хүрэнхэй.

Тэзд хү хаалина үшөө эхээр дээшлүүлхын тула ямар хэм-жээндэ абхажа байнади. Нэг-дэхээр, колхоз, совхозууд хаагдажа байн үнэгэдхээр рационалине эмээгээ. Жышээл хэдэ, үнэн бүхэндэ үдэртэ 20-25 килограмм силос, 10-15 килограмм сенаж, 3-3,5 килограмм тарга талханай зүйл үггэнэ, голоомоо үнэн бүхэндэ найман килограммаар хуаарилжа, жэмжэлэн хэр-шэдэ, талханай буйлуулжа үгэдэ юм. Энээнхээ гадна, малай үбнэ тэмээл соо ми-неральна зүйлүүдэ, мочевинэ колхозидоно. Мүн нарһанай шэлбүүнэ зөөжэ үгэдэж бо-лоно. Энээнэй аша үрэ яхала харагдажа эхилээ. Үдэр хоно ошохо тума хү хаали харгаа бэсэ дээшлэнэ.

Унэгэдэй хү шэмые дээш-лүүлхэ хэрэгтэ тэдэнэй мо-

Тунхээй райгүсэхкомой түдөө ажлын үргэлэрин начальник.

Эрхэ үдэтэрэ туһалташа-тараа хойуулан силос малта-жа, тракторай шарга дээр ашаад, өөрөө Чингиз зээ-гээ дахуулаад, үрдаанманай алхалжа ябаа хэн.

Хори гаран жээдэ малай хойноһоо лаяка, хүйтэн ха-луннине янала үзэхэн энэ эхэнэрэй найхан сэдхэлые сэгнэхээр даа. Мүнөөшье тэрэнэй ажаллажа байн гүдүртын байра хуушаржа, һуушынгээ үбэлжэлгэ үнгр-гэжэ байн гэжэ ойлгохоор.

Урзанда жэлэй дүн-гөөр колхоз, совхозуудта най-ман хаалишад үнэн бүринөө 3000 килограммхаа дээш хү хаанан байгаа. Харин үн-гэрхэн жэлэй дунгөөр арба хайса гаран хаалишад энэ жэмжэндэ хүрэнхэй.

Тэзд хү хаалина үшөө эхээр дээшлүүлхын тула ямар хэм-жээндэ абхажа байнади. Нэг-дэхээр, колхоз, совхозууд хаагдажа байн үнэгэдхээр рационалине эмээгээ. Жышээл хэдэ, үнэн бүхэндэ үдэртэ 20-25 килограмм силос, 10-15 килограмм сенаж, 3-3,5 килограмм тарга талханай зүйл үггэнэ, голоомоо үнэн бүхэндэ найман килограммаар хуаарилжа, жэмжэлэн хэр-шэдэ, талханай буйлуулжа үгэдэ юм. Энээнхээ гадна, малай үбнэ тэмээл соо ми-неральна зүйлүүдэ, мочевинэ колхозидоно. Мүн нарһанай шэлбүүнэ зөөжэ үгэдэж бо-лоно. Энээнэй аша үрэ яхала харагдажа эхилээ. Үдэр хоно ошохо тума хү хаали харгаа бэсэ дээшлэнэ.

Унэгэдэй хү шэмые дээш-лүүлхэ хэрэгтэ тэдэнэй мо-

Тунхээй райгүсэхкомой түдөө ажлын үргэлэрин начальник.

Тунхээй райгүсэхкомой түдөө ажлын үргэлэрин начальник.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Татаран АССР. Пол-этиленээр соргоонуудые бү-тээдэг завод Казандэ бар-ригдажа эхилэнхэй. Жэлэй туршада хэдэн арбаад мян-ган тонно сорго эндэ үйлд-бэрлэгдэхэ юм.

Зураг дээрэ: Сэлэнгын районий Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүү малшан Е. Ц. Цыденова.

Татаран АССР. Пол-этиленээр соргоонуудые бү-тээдэг завод Казандэ бар-ригдажа эхилэнхэй. Жэлэй туршада хэдэн арбаад мян-ган тонно сорго эндэ үйлд-бэрлэгдэхэ юм.

Зураг дээрэ: үргөөд бай-ша соргын шэгүүр эгэс гушан килограмм. Хэрбээ элы шэ-нээн булад сорго байгаа наа, шэгүүрын 210 кило-грамм болохо һэт.

ХОЙТО—БАЙГАЛААР ЛЭП «АЛХАЛНА» БА

Сибирин суута Ленэ мүн-гэрхэн эрьшээ Байгал далайн тэсхэ түмэр замай релсе-нүүдэй табигдажа эхилээр тиммашые ехэ саг үнгрөөр-гүй. Энэ ехэ барилгатай хамта электрийн элчэ хүсэ дам-жуулаха ЛЭП-220 түхэлэй шэгжэмтэ утага таталга эхил-лэн юм. Ленэ мүнэйн хоёр эрьшээ 70 метрэй булад ба-хананууд тодогодоо хэн. Тимжээ хада уулануудай, уга голнуудай, ой тайгын дундуур зүүн зүг тэсхэ ЛЭП «алхалжа» сахалаа. Ур-дань ан гүрөөндэй өөрчлөн-гөө дурээр бэлшэжэ ябанан зарлиг дайтадэ электрийн гэр-лэл ноһоно. БАМ-ай барил-гашадта баяр найдал аса-раа бшуу.

Буряадай участогай барилгашад Усть-Илимэй ГЭС-эй элшэ хүсые тэсэжэ ялан хүлээдэг байгаа. 1979 оной февралд ларада Севе-робайнальск пөсёлтогто Усть-Илимэй ГЭС-эй элшэ хүсэ хуушэ эрээ хэн. Тимжээ Байгалтай тоннелин барилгашад нилээд байсаа, урмаша бэлэи. Багахан хүс-тээдэ дилчээстэ станцинууд барилгашадан эрилтэ хүсэд хангажа шададэггүй байгаа бшуу. Ганса Северобайнальск пөсёлтогто 15 жэжэ дилчээ-стэ станци хүдэлдэг хэн. Энэ станцинууд сүүдээд хэдэн арбаад тонно шэнгэн тли-шын дутагдажа саг али олон дайралдадаг. Иаб даа. Энээнхээ боложо онынтон тү-хэрэлтүүд мийн байха, хүдэлмэршэд таатава. Мүн-нөө нимэ ушар усадгада.

Барилгашадые электрийн элшэ хүсөөр хангаха хэрэгтэ «Востокнеобэлтросетсы» трестын оныхожоруу-лагдмал 104-дэхи коллоннын барилгашад, хабсаргашад,

Манай районий хаалишад, малшад сагаан эдэ эхээр абха, гүрэндэ худалдаа та-лаар байгаа онингоо, мүн буйш табан жэлэнгээ тус-тусыг амплетатайгаар дүүргэ-хын тула булта оролдон ажаллана.

Ф САВЕЛЬЕВ, Тунхээй райгүсэхкомой түдөө ажлын үргэлэрин начальник.

М. Тамчуровад нэрэмжэтэ республиканска филар-монин эмхидхэн хүжмэжэ лекториин абонементүүд искусстводаа дуратай олон токто хүнүүдтэ — хүдэм-ришад, колхознигууд, сту-дентнар болон йурагшадта зориулагдана.

Симфоническа ба камер-на хүжмэтэн танитсажа, со-вет дунай, вальсын ба опер-реттын үлээнүүдые, совет ба гадаадын композиторну-дай хохол бүтээл тухай хоёр-дөдөхүүдэ эмхидхэхэ гэжэ программа доторнь ха-раалагдахай. Лекториин фи-хабадашын уран мэргэ-жэлэнэй эрхим коллектив-үүдые, гүйсэдгэшэдые ури-вууд.

В. Н. Лениний түрөөр 110 жэлэй ойн хүндэлдэ «Ленин ходооо бидэнтэй» гэгэн хушкамай үдэшынүү-дые үнгрэгээр хараана. Революцин вождю зориу-

Манай районий хаалишад, малшад сагаан эдэ эхээр абха, гүрэндэ худалдаа та-лаар байгаа онингоо, мүн буйш табан жэлэнгээ тус-тусыг амплетатайгаар дүүргэ-хын тула булта оролдон ажаллана.

Ф САВЕЛЬЕВ, Тунхээй райгүсэхкомой түдөө ажлын үргэлэрин начальник.

ТОЛМИ

Цырен-Дулма ДОНДОКОВА

УЯНГАНАА

*Оо, алдарт минц Байгал,
Омогорходогби найсал,
Омогорходогби —
Орото тайсаара,
Омоли заганаара,
Оодог дангинин буудалшу,
Ооюн дуранай дуунуу —
Найхан иш даа, найхан
Нарьдагта минци дайдам!*

*Хаанаш-ябахадан голооно
Наагдажал-байдагши» зосоо.
Туужадамни,
Тон юрын үдэртэмни —
Тускиш,
Туламниш,
Тоонто минци-Байгал!*

*Манган шини хажууда
Маяхан гүйдэлтэй горхонби.
Магад, наад урдмюлон:
Малташ хабсагай,
Тойроход толгой.*

*Эдэндээ наагшагуй-шалалтайб,
Эрьюлгэ сооого ууралтайб,
Угни, Байгал, шии,
Уужа ябанат тунгалагши.*

*Би — шини дуналби,
Би — шини-долгинби.
Шини түлөө дунални,
Шини түлөө долгинни
Зүрхэ-соомни-дунаншьсехе»
Зүлэлтэ оромни — Эхэ.
Манган шини хажууда
Маяхан гүйдэлтэй горхонби.*

**Янгинама үбэлэй
Яларма зүүдхэл —
Сэн бун дахатай
Шэнэһэд ойдоо
дууранаа.**

**Хон-жэн-э
Хаа-яахан эндэ тэндэ
Хүнэнэ саһан унажа,
Хүннэнэ зад гүүлэнэ.**

П. ЯХНОВЕЦКИН
фототюд.

«КИЧЕРЯТДАТ» АЛГА ТАШАБА

Үбэлэйгөө амаралтын үедэ Хойто-Байсалай районий Кичеря тохойной «Кичерята» гэжэ нэрлэй хүүгэдэй хоор Улаан-Үдэ хотодо айшалай ерхэн юм. Тэрэ хоор Байгал-Амарай магистралын Бүрйэдэй үжэстэй байгуулагданан хүүгэдэй эгээл туруушын хоор болоно.

Хоорей Кичера тохойной хүүгэдэй хургуудын директор Надежда Яковлевна Атлас цариадагай. Тэрэ өөрөө Бүрхэсояна конкурсын лауреат юм. Концертмастерээр Сергей Юрьевич Лепков хүүгэдэ С. Ю. Лепков хүүгэдэ зориулалттай дуунуудыг зохиоходог байна. Хоорон репертуарта совет композиторнуудай, ороо арaday дуунууд ороно.

Бүрхэдэхэй програтинадай агууехэ вождь В. И. Ленинэй түрөөр 110-жэй ойго зориудан, Ленин тухай, Коммунист тухай дуунуудыг үхлүүд үйлдэхэнэ.

Улаан-Үдэ үжэстэй «Б» концерт хургуула.

В. ЧУКРЕЕВА.

УРАН ЗОХЁОЛШЫН ДЭВТЭРЬЭЭ «...ҮШӨӨ, ҮШӨӨ ТУҢАЛАЛСЫТ ДА...

Би танил нүхэдөө хэдэн бэшэг абаад, зүрхэ сэдхэл-нээ баясан байнаб. Хэн танилнууд бэ гэхэдэ: зуутан-хоншоод Гасарин Лубсанович Рабаев, Балдан-Нима Гомбожапов, Валерий Гисанов, Георгий Шишмарев болон Цингунотан. Эдэмнай булта Боргойн совхозойнд Сэлэнгынхид: Валентина Гончикова Романова, Надежда Лазарева Тавашкина, Хоринго: Георгий Мархаевич Бимбаев, Цыренин Шаралопни Шараров; Баргажаннаа Даша-Нима Буондевич Сулдуб болон бусад. Эдэ булта — минин шүлэгүүд болон очеркнүүдэй героиннууд. Би өдгөөгөө жэлдээ нэгэ-хоёр дахин уулзажа, ажал худалч-мэри, амжалта тушаань хоорондоо байдаг заншлтайби.

Би эдэ нүхэдэйгөө «дэ-торойн» дүрэ зураг буулгажа, «хаажа абадаг» тусхал дэвтернүүдэ хэблэнби. Идэ-шэнэ: «Нүхэр Рабаевтай уулзабаб. 1975 оной зун. Та-сархай нуурин. Рабаев «Газин» машиньнгаа хажуу-да хүл нүсөөрөө зогиносо. Ми-нин туруушын уулзажа. Шэнэ героин. Зууннаа зуу ган-гаргажа ябана... «Нимэ» гэжэ тэмдэглэлүүдэй дор хэдэн тайларилгаа. «Хоншон гэ-хэдэ, хоншон. Яанан хурса, түргэн бодолтой бэ. Ухаан-сар хүн, философ». Имар-хүү тэмдэглэл героин бүхэй-дэ бэшээтэй. Тэрэнгээс уулзаха бэрэ, ямар хүн бай-шынэ, шэнэ шаарыень, нанал, бодольнө тодорхойл-жо абха гэжэ оролдоод хүм.

«Гомбожаповни лагаа мүн-өө үгсүд гэжэ харагданоб. Наһан болонохой тэмдэг гү, али юун!» Ажалын тээд яһала һайн заандаа а юм. Социалист Ажалай Герой Рабаевтаа мурысэнэ. Ана-ма-най Юунһээнь буруутан юм-ааб? Совхозой парткомой секретарь Федор Цыренжа-повичнаа асуубаб. «Гомбожа-лов сайн даа, яашахань сэм», — гэжэ тэрэ тошолобо. Өөр-нөөнь лүни, хургадын хара-лсааха гарахалда хураха-дамни, дахарайтайхан но-доо эрбэлзүүлэн татаад: «Ехэшье суларсан юм үгы, радикулит болон алдана», — гэжэ бэлэй. Тингэжэ байгараа хүнжэ: «Али барилдаад үзэ-хэ лаа, үзэе», — гэн сасуу-гаа дүрээ абадхана. Би тинхэдэнь: «Бэрхэ даа», — гэжэ эсоогоо тэниинэб. Балдан-Нима Гомбожаповни нимэ ябахад, минн зүрхэ сэдхэл зөхэйгөөр «нимвгэ-дэгдэлэндэ» болоно, шэнэ шүлэг, дуугаа хангюурдаха дуран хүрэнэ. Унгэрэн жэл би Балдан-Нимында хоёр улаа хүрөөд эрээ нэм. Тэрэ-най суута Үзэхэ гэдэг нууринда хүрөө бэлэйби. Мон-согор тарган хондойн хой-ноноо хоёр нүдөөрөө хэды гэтэе гээшэби. Мал эзээе танилаг, дуурадаг гээшэ тон зүб. Би энэ баян бардам Үзэхэ нуурин шадархи бэл-шээр харахалда, гансал Гисанов Нимын хүр нүлдэ хара-жа байналда байгаа хэн-би...

ЗОРИГТОЙ УХАНА

Оршолон дэлхэйн үзэр буу гэшлэй! — гэнэ ха. «Одоо тингэбэт, харюусалши, Оройдош ёдойно юунд бэ?» — юунд бэ?» —

Ой ухааннаа гаихаба Омог хүсэтэ арьяатан. «Оо, эдэмни Оромгой хурса Хутаганууд гэшэ, Отолко гэһэн юм

Эрэн гүрөөнэ» — гэжэ Ухаангуй үсэд ухааны Убайгүйн харюусахадань: «Гэбэл одоо харюусалши, Гэдэргэ доро юун бэ?» — Гэдэргэ сүхарин асууба ха. «Оо, эдэмни, шагнаха гүш? Дагташагүй гашуун Дабһатай туулмаг гэшэл. Эрэн гүрөөнэй Мяха элхэдэ, Эндэлээн гаргажа даһалдагби», — гэхэдэни, гэхэдэни,

Асари нэрүүн арьяатан Амаа ехээр ангалан, Аймшатай шангаар хэрхирээд, Айжа хүрдэн, зугадаба ха, Ухана хойнооһон даб гэд, Ухарилданаар холо гэздэбэ ха.

Зоригтой абахад Зол туана бшуу.

Калвадой ТҮБЭГТЭЙХЭН ТҮРЫН ТҮҮХЭНЭЭ...

Түрэ найр. Энэ холбоо угын удаа тайлбарлан мэдэхгүй хүн дүтэ тойроншье хомор байха. Хүн бүхэн түрэ найр эхэхэдэ, холшорлон танилсаһан хубуу, басаганайнгаа хуби заяае холбожо, хойшо-доо хүчюүтэй жаргалтай яба-зыньне үргэжэ, түрэл түрэх-мүдээ суглуулаад һайндэр-лэдэг. Эндэ ямар эхэ найр зугаа, гэртэ газар багташагүй баяр болодог гэжээб, одоо захгүй ааб даа.

Хяатын холхоз, совхозуу-дай хоорондын лесхозой ди-ректор Николай Доржиевич Хутаков ори ганса басагаа даамда үгэхэйвэ урид түрэ туримынэ тогтоомо һайга-маар, тоб гэжэ түрэхэйгөө нөөр үнгэрэгэйн тула хэдэн бара удаагар толгой сооо-ноо тодорхой бодолуудаа гүйлгөө бэлэй. Түрээ түр-нэ хилхилама найр наярнулаа, хэндэшье мүнзэ зөөри хэрэг-шэ болдог ха юм. Тини Ни-колай Доржиевич салин хүл-нэйнгөө зарим хубинэ нөө-сэлжэ хадгалышье, хамтын зөөриад хамсыгаа шуужа оролсохо наһаатай, ажмангаа складда дагшаар нүхэр Хо-миковые (өөрөө өөргөө Хо-миколо) абажа гэлэн ээлжээтэ 45-дахы «А» номерой захи-ралта аржатар гаргаа юм. Ингэжэ директор тушаалтай Николай Хутаковой салин дээрэ һарадаа 32 түхэр 40 мүн-гэн таһалгаргагүй нэмээжэ тү-лэдэгэ болонхо гэжээ.

Ямаршье юумэн өөрн гүри мураметай байдаг гэжээ ааб даа. Жэзэлэбал, шэнэ тушаал даажа абахалда, хэн-шье байг хамгагүй, — мате-риальна харюусалга дааха ту-лай уялгагаа үгэдэг, актин ёһоор складай материална үнэтэ эд хэрэгсэлүүдэе тушаажа абахалда гадна, һара бүхэн-дэ тусхай тоосоо хэжэ, гар-ша, орошинь тодорхойлодо заншалта гүри ёһо бии юм. Теэд складые дагшаар томил-огдон Николай Доржиевич энэ гүри заримашнь бүүдү-лигээр хэзэгайруулаад, табан һарын түршөдэ 162 түхэр гү-салин хүлһинэ хоб гэдэр шүүрээжэ харманлаһан байб. Агаа дээрэ арба эрлэдэхэ аргатай Хутаковой худал хур-маг аша энээгээр дүүрээгүй. Хуримайнгаа болзорой ойрто-хо бүри лесхозой директо-р шэб! Мүн эдэ автомашинну-дынэнь жоолоодоо яанан А. Д. Бэхманов, В. Д. Дам-пилов гэхэдэ эжалын үдэр-шэй ёһоор салин хүлһинэе түлгэдэлэн байха. Ингээд эр-хэдэ, багсаамжалан тооло-бол, дүрбэн зуу гаран туох-ри һаггүй мүнзэн хиндэ гар-гашалагдаа ха юм. Үшөө дээр-нэ нэмээжэ хэлэхэдэ, түрын болоһон тэрэ үдэрнүүдтэ лесхозой харьяата ой тайгада 21 гектарта нэмжһын ой мо-дон гэнтын түйэрһөө шата-шоо. Энэ гал түймэр саг да-рыдынэ сараха арггүй, авто-машингүйгөөр, ябага, нүүс-гөөр үлһэн лесхозой түршэ-мэршэд хэдэн үдэрэй түршэ-да унтаргахадаа, 1025 түх-ригэй гаргаша хээ.

Эдэ бүгэдэ худал хурмаг ябадынь лесхозой ахамдэ бүхалтар сэг соонь элшлэ-жэ, үри шэрнээ тэрэ дари түлхэнь юумдэ һануулаагүйб гэжэ асуубалтай. Базыр Ци-ренжэ өөрөө директортал ад-лн, хамтын зөөриад хара һа-барая хэлсэдэг лэ байһанни элрээ. Тодорхойлобо, өөрн-гөө хани нүхэр Базырус Лин-ховоевае «кладовничий» ту-шаалда оруулаад, хоёр һа-рын түршэдэ 90 түхэр гүр-шөө мангане. Унэн дээрэ һа-манни «Дружба» холхозой түб болохо «Октябрьский» нуу-ринда ажһуулаад, нимэ салин хүлһэнэй тушаал дааж аба-һанаашье мэдэхгүй хүн бай-шоо.

Түрэмэ түрын энэ түүхэ уудалхадаа, зоной зөөриэ зоргоороо гаргашаладэг, хо-мхой холдогой хобоо харгуда ороһон, дээрэ дурсгалыша лесхозой директор Николай Хутаковой, мүн «аба гэхэдэ, алаа наашань» гэжэ һа-раһаһан ахамдэ бүхалтар Базыр Амололунай аяр аашань бальшыса элрүүлэгд-бэ. Эсэгтэнь юу хэллэтайб гэбэл, эндэхэ лесхозой эд зөөриэ элдэб өргөр ходо-жо байһан эдэнээр зохихо хэммэн абһань гү гэжэ арадан депутатуудай Хяатын райсоведэй гүйсэдкөмһоо асуулай.

РАБДАН ЦЫБИКОВ

ЗОРИГТОЙ УХАНА

Оршолон дэлхэйн үзэр буу гэшлэй! — гэнэ ха. «Одоо тингэбэт, харюусалши, Оройдош ёдойно юунд бэ?» — юунд бэ?» —

Ой ухааннаа гаихаба Омог хүсэтэ арьяатан. «Оо, эдэмни Оромгой хурса Хутаганууд гэшэ, Отолко гэһэн юм

Эрэн гүрөөнэ» — гэжэ Ухаангуй үсэд ухааны Убайгүйн харюусахадань: «Гэбэл одоо харюусалши, Гэдэргэ доро юун бэ?» — Гэдэргэ сүхарин асууба ха. «Оо, эдэмни, шагнаха гүш? Дагташагүй гашуун Дабһатай туулмаг гэшэл. Эрэн гүрөөнэй Мяха элхэдэ, Эндэлээн гаргажа даһалдагби», — гэхэдэни, гэхэдэни,

Асари нэрүүн арьяатан Амаа ехээр ангалан, Аймшатай шангаар хэрхирээд, Айжа хүрдэн, зугадаба ха, Ухана хойнооһон даб гэд, Ухарилданаар холо гэздэбэ ха.

Зоригтой абахад Зол туана бшуу.